

VELFÆRDSMINISTERIET

Departementet

Holmens Kanal 22
1060 København K

Tlf. 3392 9300
Fax. 3393 2518
E-mail sm@sm.dk

THA/ J.nr. 2008-690

Folketingets Socialudvalg

Dato: 26. februar 2008

Under henvisning til Folketingets Socialudvalgs brev af 13. februar 2008 følger hermed velfærdsministerens endelige svar på spørgsmål nr. 180 (SOU Alm. del).

Spørgsmål nr. 180:

”Ifølge ministerens svar på SOU alm. del - spørgsmål nr. 117 kan det ikke, som det er praksis i Ikast-Brande Kommune, være en betingelse for at være omfattet af ledsageordningen, at mennesker med handicap selv skal kunne bede om at få hjælp. Vil ministeren sende udvalget Det Sociale Nævns afgørelser i de i artiklen omtalte sager, når disse foreligger, og i den forbindelse redegøre for, om ministeren finder det nødvendigt at gøre yderligere i sagen?”

Svar:

På baggrund af spørgsmålet har Velfærdsministeriet rettet henvendelse til Det Sociale Nævn og har fået oplyst, at de omtalte sager er færdigbehandlet i nævnet. Velfærdsministeriet har indhentet nævnets afgørelser i de to sager i anonymiseret form. Afgørelserne er vedlagt som bilag.

Som det kan ses, har Det Sociale Nævn i begge sager ændret kommunens afgørelser om afslag på ledsageordning, idet nævnet har fundet, at begge borgere er omfattet af personkredsen for ordningen.

Jeg kan således på baggrund af nævnets afgørelser i de to konkrete sager konstatere, at der er fuld overensstemmelse mellem nævnets generelle fortolkning af reglerne om ledsageordning og den generelle fortolkning, som jeg har givet udtryk for i mit svar på SOU alm. del spørgsmål nr. 117. Jeg finder det derfor ikke nødvendigt at foretage mig videre i anledning af sagen.

Karen Jespersen

/ Karin Ingemann

Bilag vedlagt:

Journalnummer: 2007-584/344

Det Sociale Nævn har i møde den 30. januar 2008 truffet følgende afgørelse vedr. Deres klage over X Kommunes afgørelse om afslag på ledsageordning efter servicelovens § 97 vedr. XX, cpr. nr. xxxxxx-xxxx.

Nævnet ændrer kommunens afgørelse.

Det betyder, at De er berettiget til ledsageordning efter servicelovens § 97.

Afgørelsen er truffet af et enigt nævn.

På de næste sider kan De læse om begrundelse, retsgrundlag mv.

Med venlig hilsen

XXXX
fuldmægtig

Begrundelse:

Afgørelsen er truffet efter § 97, stk. 1, i lov om social service (serviceloven).

Det fremgår af servicelovens § 97, stk. 1, at kommunen yder 15 timers ledsagelse om måneden til personer under 67 år, der ikke kan færdes alene på grund af betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne.

Af pkt. 18 i vejledning om særlig støtte til voksne fremgår, at ledsageordningen omfatter selve ledsagelsen og de funktioner, der er direkte forbundet med ledsagelsen. Fx at hjælpe med at tage overtøj af og på samt med kørestol og andre hjælpemidler.

Af pkt. 27 i vejledning om særlig støtte til voksne fremgår endvidere, at ledsageopgaven er forskellig i forhold til personer med forskellige handicap og forskellige ledsagebehov. Det kan indebære hjælp til at tage varer ned af hylder, bære indkøbte varer, hjælpe med kørestolen ved besværlige passager, hjælpe brugeren ind på toilet, køre bil for brugeren, evt. tage med ud i naturen, i biograf eller andre forlystelser mv.

Ankestyrelsen har i sin principielle afgørelse offentliggjort som C-25-00 fastslået (i sag nr. 4), at det ikke var udelukket, at ansøgeren kunne være i stand til at efterspørge individuel ledsagelse, uanset at ansøgeren ikke havde noget verbalt sprog. Der forelå oplysninger fra plejemoderen om, at hans kropssprog helt klart fortalte, hvad han ville.

Nævnet finder, at De er berettiget til en ledsageordning efter servicelovens § 97, stk. 1.

Ved afgørelsen har Nævnet lagt vægt på, at De er omfattet af den personkreds, der kan bevilges ledsagelse, idet De har en varigt nedsat fysisk funktionsevne, og da De ikke er i stand til at færdes alene. De kan ikke selv foretage ret mange ting, men har behov for hjælp til blandt andet at skubbe kørestolen, spise og drikke.

Nævnet har endvidere lagt vægt på, at De er i stand til at efterspørge ledsagelse til en aktivitet, idet De bruger kropssprog og lyde til at vise, hvad De er glad for eller utilfreds med. Ved præcist formuleret aktivitet, som De kender betydningen af, kan De svare ja eller nej, og via Deres boardmaker kan De pege og røre ved billeder af det, De ønsker. Plejepersonalet på Y oplyser, at man ikke er i tvivl om, hvad De gerne vil. Personalet oplyser endvidere, at man har en helt klar opfattelse af, at De er meget bevidst om, hvad der er oplevelser med ledsager og oplevelser med Y. De har igennem årene brugt de fleste af Deres ledsagetimer, og at De har udvist megen glæde, når De har været på ledsagelse.

Nævnet skal bemærke, at der med ledsageordningen ikke kan ydes hjælp af socialpædagogisk karakter, ligesom der heller ikke kan ydes hjælp, der forudsætter en særlig uddannelsesmæssig baggrund. Det fremgår af sagen, at De skal have hjælp til at komme på toilettet og skal fastspændes for ikke at falde ned, som følge af Deres spasticitet. Nævnet vurderer, at det ikke hører under en ledsagers arbejdsopgaver at fastspænde personer. Det hører heller ikke til en ledsagers arbejdsopgaver at holde en person, mens denne er på toilettet eller at hjælpe i forbindelse med aftørring, bleskift mv.

Dette betyder, at Nævnet med denne afgørelse forudsætter, at det ved tilrettelæggelsen af ledsageordningen tilstræbes, at ledsagelse finder sted i en

sådan art og i et sådant omfang, at situationer, hvor der opstår behov for toiletbesøg o. lign., søges minimeret mest muligt, således at ledsageren ikke er nødsaget til at hjælpe hermed; men at De i stedet eksempelvis kan komme tilbage til Y indenfor rimelig tid og uden unødigt besvær med sigte på at få taget hånd om de hjælpebehov, De vil have i sådanne tilfælde. Nævnet har hermed ikke forholdt sig til, i hvilken udstrækning eller i hvilke sammenhænge, Deres behov kan siges at være tilstrækkeligt imødekommet ved brug af ble.

Nævnet er opmærksomt på, at ledsageordningen omfatter ledsagelse til aktiviteter, De selv bestemmer indholdet i – og at De derfor også indenfor ordningens rammer selv kan administrere den tid, der er til rådighed – herunder evt. spare timer op. Dette kan imidlertid ikke føre til et andet resultat af Nævnets afgørelse, idet alternativet (at De slet ikke er berettiget til ledsagelse) efter Nævnets opfattelse i denne konkrete situation hverken forekommer rimeligt eller retligt korrekt.

Sagsfremstilling:

Det fremgår af sagen, at De er en 38-årig mand. De lider af cerebral parese og er fysisk og psykisk udviklingshæmmet. Derudover har De scoliose.

De bor på bo-enheden Y, Deres mor er værge for Dem, og De modtager højeste førtidspension. De er endvidere heldagsbeskæftiget på Daghjemmet L mandag til fredag.

De sidder i kørestol, og De skal have hjælp til alt. De har ikke noget verbalt sprog bortset fra nogle få ord, men De har nogen forståelse for det talte sprog. De bruger kropssprog, ansigtsmimik og høje lyde til at vise, hvad De gerne vil.

De ansøgte kommunen om ledsageordning efter servicelovens § 97, hvilket De tidligere var bevilget gennem X Amt med 11 timer om måneden. I forbindelse med ledsagelsen skulle De have hjælp til alt, herunder hjælp til at skubbe kørestolen, spise og drikke.

Kommunen meddelte Dem afslag på ledsagelse efter servicelovens § 97 med begrundelsen, at De ikke vurderedes at være i stand til selv at efterspørge ledsagelse til en aktivitet, som De gerne ville deltage i.

De påklagede afgørelsen. Deres afdelingsleder fra bo-enheden anførte blandt andet, at man fandt det uforståeligt, at kommunen vurderede, at De ikke længere var berettiget til ledsageordning, når De gennem længere tid havde haft det gennem X Amt. Man anførte, at bo-enheden ikke var i tvivl om, hvad De gerne ville og ønskede.

Oplysninger i sagen:

Nævnet har afgjort sagen på grundlag af de akter og bilag, som er modtaget fra kommunen.

Klagevejledning vedlagt.

Det anvendte retsgrundlag er vedlagt sammen med Ankestyrelsens principielle afgørelse offentliggjort som C-25-00.

Kopi af afgørelsen er sendt til:

X Kommune

RETSGRUNDLAG

Uddrag af lov om social service (serviceloven), jf. lovbekendtgørelse nr. 1117 af 26. september 2007.

§ 97. Kommunalbestyrelsen skal tilbyde 15 timers ledsagelse om måneden til personer under 67 år, der ikke kan færdes alene på grund af betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne.

Stk. 2...

Uddrag af vejledning nr. 96 af 5. december 2006 om særlig støtte til voksne.

Pkt. 18. Ledsagelse efter servicelovens § 97 kan ydes til personer mellem 18 og 67 år, som på grund af betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne ikke kan færdes på egen hånd uden for hjemmet.

Ledsageordningen omfatter selve ledsagelsen og de funktioner, der er direkte forbundet med ledsagelsen, f.eks. at hjælpe med at tage overtøj af og på samt med kørestol og andre ganghjælpemidler. Ledsageordningen skal supplere de øvrige serviceydelse, men ikke erstatte dem og omfatter således f.eks. ikke praktisk hjælp i hjemmet.

Personer, der opfylder betingelserne for at få ledsagelse, har ret til 15 timer pr. måned, uanset hvad de pågældende ønsker at blive ledsaget til.

Personer, der er visiteret til ledsagelse før det fyldte 67. år, bevarer denne ret efter det fyldte 67. år.

Ledsageordningens indhold

Pkt. 26. Borgeren bestemmer, hvortil ledsagelsen skal ske, og hvad der skal ske. Ledsagelsen omfatter ikke socialpædagogisk bistand. Ledsagelse som led i socialpædagogisk bistand jf. § 85, gennemgås i Vejledning nr. 2 til serviceloven.

Der er heller ikke tale om, at ledsageren skal fungere som kontakt- og støt-teperson eller besøgsven. Ledsageren skal være opmærksom på, at tiden ikke bruges til at sidde hjemme, men medvirke til opfyldelsen af det egentlige formål nemlig at komme ud til ønskede aktiviteter.

Pkt. 27. Ledsageopgaven er forskellig i forhold til personer med forskellige handicap og forskellige ledsagebehov.

For fysisk handicappede kan ledsageren f.eks. støtte brugeren, når denne skal udendørs, finde varer under indkøb og tage dem ned fra hylderne og bære indkøbte varer hjem. Ledsageren kan hjælpe til med kørestolen ved besværlige passager, hjælpe brugeren på toilettet, køre bil for brugeren, eventuelt tage med ud i naturen, i biograf eller andre forlystelser. For personer f.eks. spastikere eller andre, der har svært ved at gøre sig forståelig over for fremmede, kan ledsageren hjælpe til med kommunikationen.

For blinde eller svagtseende kan der ligeledes hjælpes til med indkøb af dagligvarer eller tøj og gaver, eller med andre aktiviteter, hvor brugeren skal bruge hjælper, f.eks. motionere på tandemcykel, være med ved svømning eller andre fritidsaktiviteter.

Ledsageren må være opmærksom og klar til at sørge for hjælp, hvis brugeren får anfald eller bliver dårlig.

Journalnummer: 2007-584/345

Det Sociale Nævn har i møde den 30. januar 2008 truffet følgende afgørelse vedr. Deres klage over X Kommunes afgørelse om afslag på ledsageordning efter servicelovens § 97 vedr. XX, cpr.nr. XXXXXX-XXXX.

Nævnet ændrer kommunens afgørelse.

Det betyder, at De er berettiget til ledsageordning efter serviceloves § 97.

Afgørelsen er truffet af et enigt nævn.

På de næste sider kan De læse om begrundelse, retsgrundlag mv.

Med venlig hilsen

XXXX
fuldmægtig

Begrundelse:

Afgørelsen er truffet efter § 97, stk. 1, i lov om social service (serviceloven).

Det fremgår af servicelovens § 97, stk. 1, at kommunen yder 15 timers ledsagelse om måneden til personer under 67 år, der ikke kan færdes alene på grund af betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne.

Af pkt. 18 i vejledning om særlig støtte til voksne fremgår, at ledsageordningen omfatter selve ledsagelsen og de funktioner, der er direkte forbundet med ledsagelsen. Fx at hjælpe med at tage overtøj af og på samt med kørestol og andre hjælpemidler.

Af pkt. 27 i vejledning om særlig støtte til voksne fremgår endvidere, at ledsageopgaven er forskellig i forhold til personer med forskellige handicap og forskellige ledsagebehov. Det kan indebære hjælp til at tage varer ned af hylder, bære indkøbte varer, hjælpe med kørestolen ved besværlige passager, hjælpe brugeren ind på toilet, køre bil for brugeren, evt. tage med ud i naturen, i biograf eller andre forlystelser mv.

Ankestyrelsen har i sin principielle afgørelse offentliggjort som C-25-00 fastslået (i sag nr. 4), at det ikke var udelukket, at ansøgeren kunne være i stand til at efterspørge individuel ledsagelse, uanset at ansøgeren ikke havde noget verbalt sprog. Der forelå oplysninger fra plejemoderen om, at hans kropssprog helt klart fortalte, hvad han ville.

Nævnet finder, at De er berettiget til en ledsageordning efter servicelovens § 97, stk. 1.

Ved afgørelsen har Nævnet lagt vægt på, at De er omfattet af den personkreds, der kan bevilges ledsagelse, idet De har en varigt nedsat fysisk funktionsevne, og da De ikke er i stand til at færdes alene. De kan ikke selv foretage ret mange ting, men har behov for hjælp til blandt andet at skubbe kørestolen, spise og drikke.

Nævnet har endvidere lagt vægt på, at De er i stand til at efterspørge ledsagelse til en aktivitet, idet De bruger kropssprog og lyde til at vise, hvad De er glad for eller utilfreds med. Ved præcist formuleret aktivitet, som De kender betydningen af, kan De svare ja eller nej, og via Deres boardmaker kan De pege og røre ved billeder af det, De ønsker. Plejepersonalet på Y oplyser, at man ikke er i tvivl om, hvad De gerne vil. Personalet oplyser endvidere, at man har en helt klar opfattelse af, at De er meget bevidst om, hvad der er oplevelser med ledsager og oplevelser med Y. De har igennem årene brugt de fleste af Deres ledsagetimer, og De har udvist megen glæde, når De har været på ledsagelse.

Nævnet skal bemærke, at der med ledsageordningen ikke kan ydes hjælp af socialpædagogisk karakter, ligesom der heller ikke kan ydes hjælp, der forudsætter en særlig uddannelsesmæssig baggrund. Det fremgår af sagen, at De skal have hjælp til at komme på toilettet og skal fastspændes for ikke at

falde ned, som følge af Deres spasticitet. Nævnet vurderer, at det ikke hører under en ledsagers arbejdsopgaver at fastspænde personer. Det hører heller ikke til en ledsagers arbejdsopgaver at holde en person, mens denne er på toilettet eller at hjælpe i forbindelse med aftørring, bleskift mv.

Dette betyder, at Nævnet med denne afgørelse forudsætter, at det ved tilrettelæggelsen af ledsageordningen tilstræbes, at ledsagelse finder sted i en sådan art og i et sådant omfang, at situationer, hvor der opstår behov for toiletbesøg o. lign., søges minimeret mest muligt, således at ledsageren ikke er nødsaget til at hjælpe hermed; men at De i stedet eksempelvis kan komme tilbage til Y indenfor rimelig tid og uden unødigt besvær med sigte på at få taget hånd om de hjælpebehov, De vil have i sådanne tilfælde. Nævnet har hermed ikke forholdt sig til, i hvilken udstrækning eller i hvilke sammenhænge, Deres behov kan siges at være tilstrækkeligt imødekommet ved brug af ble.

Nævnet er opmærksomt på, at ledsageordningen omfatter ledsagelse til aktiviteter, De selv bestemmer indholdet i – og at De derfor også indenfor ordningens rammer selv kan administrere den tid, der er til rådighed – herunder evt. spare timer op. Dette kan imidlertid ikke føre til et andet resultat af Nævnets afgørelse, idet alternativet (at De slet ikke er berettiget til ledsagelse) efter Nævnets opfattelse i denne konkrete situation hverken forekommer rimeligt eller retligt korrekt.

Sagsfremstilling:

Det fremgår af sagen, at De er en 31-årig kvinde. De lider af cerebral parese og er fysisk og psykisk udviklingshæmmet. Derudover har De epilepsi med sjældne anfald samt klumpfod.

De bor på bo-enheden Y, Deres mor er værge for Dem, og De modtager højeste førtidspension. De er endvidere heldagsbeskæftiget på Daghjemmet L mandag til fredag.

De sidder i kørestol, og De skal have hjælp til alt. De har ikke noget verbalt sprog bortset fra nogle få ord, men De har nogen forståelse for det talte sprog, og De kan svare relevant på præcist formuleret aktivitet. De bruger kropssprog, ansigtsmimik og høje lyde til at vise, hvad De gerne vil.

De ansøgte kommunen om ledsageordning efter servicelovens § 97, hvilket De tidligere var bevilget gennem X Amt. I forbindelse med ledsagelsen skulle De have hjælp til alt, herunder hjælp til at skubbe kørestolen, spise og drikke.

Kommunen meddelte Dem afslag på ledsagelse efter servicelovens § 97 med begrundelsen, at De ikke vurderedes at være i stand til selv at efterspørge ledsagelse til en aktivitet, som De gerne vil deltage i.

De påklagede afgørelsen. Deres afdelingsleder fra bo-enheden anførte blandt andet, at man fandt det uforståeligt, at kommunen vurderede, at De

ikke længere var berettiget til ledsageordning, når De gennem længere tid havde haft det gennem X Amt. Man anførte, at bo-enheden ikke var i tvivl om, hvad De gerne ville og ønskede.

Oplysninger i sagen:

Nævnet har afgjort sagen på grundlag af de akter og bilag, som er modtaget fra kommunen.

Klagevejledning vedlagt.

Det anvendte retsgrundlag er vedlagt sammen med Ankestyrelsens principielle afgørelse offentliggjort som C-38-07.

Kopi af afgørelsen er sendt til:

X Kommune

RETSGRUNDLAG

Uddrag af lov om social service (serviceloven), jf. lovbekendtgørelse nr. 1117 af 26. september 2007.

§ 97. Kommunalbestyrelsen skal tilbyde 15 timers ledsagelse om måneden til personer under 67 år, der ikke kan færdes alene på grund af betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne.

Stk. 2...

§ 85. Kommunalbestyrelsen skal tilbyde hjælp, omsorg eller støtte samt optræning og hjælp til udvikling af færdig heder til personer, der har behov herfor på grund af betydelig nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer.

Uddrag af bekendtgørelse nr. 625 af 15. juni 2006 om betingelserne for ledsageordningen efter serviceloven (ledsagelsesbekendtgørelsen).

§ 4. Ledsageordningen indeholder ikke socialpædagogisk bistand, men udelukkende ledsagelse til aktiviteter, som brugeren selv bestemmer indholdet i, og ordningen er således begrænset til personer, der kan efterspørge individuel ledsagelse uden socialpædagogisk indhold.

Uddrag af vejledning nr. 96 af 5. december 2006 om særlig støtte til voksne.

Pkt. 18. Ledsagelse efter servicelovens § 97 kan ydes til personer mellem 18 og 67 år, som på grund af betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne ikke kan færdes på egen hånd uden for hjemmet.

Ledsageordningen omfatter selve ledsagelsen og de funktioner, der er direkte forbundet med ledsagelsen, f.eks. at hjælpe med at tage overtøj af og på samt med kørestol og andre ganghjælpemidler. Ledsageordningen skal supplere de øvrige serviceydelser, men ikke erstatte dem og omfatter således f.eks. ikke praktisk hjælp i hjemmet.

Personer, der opfylder betingelserne for at få ledsagelse, har ret til 15 timer pr. måned, uanset hvad de pågældende ønsker at blive ledsaget til.

Personer, der er visiteret til ledsagelse før det fyldte 67. år, bevarer denne ret efter det fyldte 67. år.

Ledsageordningens indhold

Pkt. 26. Borgeren bestemmer, hvortil ledsagelsen skal ske, og hvad der skal ske. Ledsagelsen omfatter ikke socialpædagogisk bistand. Ledsagelse som led i socialpædagogisk bistand jf. § 85, gennemgås i Vejledning nr. 2 til serviceloven.

Der er heller ikke tale om, at ledsageren skal fungere som kontakt- og støt-teperson eller besøgsven. Ledsageren skal være opmærksom på, at tiden

ikke bruges til at sidde hjemme, men medvirke til opfyldelsen af det egentlige formål nemlig at komme ud til ønskede aktiviteter.

Pkt. 27. Ledsageopgaven er forskellig i forhold til personer med forskellige handicap og forskellige ledsagebehov.

For fysisk handicappede kan ledsageren f.eks. støtte brugeren, når denne skal udendørs, finde varer under indkøb og tage dem ned fra hylderne og bære indkøbte varer hjem. Ledsageren kan hjælpe til med kørestolen ved besværlige passager, hjælpe brugeren på toilettet, køre bil for brugeren, eventuelt tage med ud i naturen, i biograf eller andre forlystelser. For personer f.eks. spastikere eller andre, der har svært ved at gøre sig forståelig over for fremmede, kan ledsageren hjælpe til med kommunikationen.

For blinde eller svagtseende kan der ligeledes hjælpes til med indkøb af dagligvarer eller tøj og gaver, eller med andre aktiviteter, hvor brugeren skal bruge hjælper, f.eks. motionere på tandemcykel, være med ved svømning eller andre fritidsaktiviteter.

Ledsageren må være opmærksom og klar til at sørge for hjælp, hvis brugeren får anfald eller bliver dårlig.